

Granice przemocy okołofutbolowej: eksploracja i wyjaśnienie jej codziennych wymiarów

Zjawisko przemocy okołofutbolowej odnosi się do szerokiego spektrum agresywnych zachowań związanych z meczami piłki nożnej oraz z kulturą futbolu. Najwięcej badań poświęconych tej problematyce doczekała się jej szczególna forma jaką jest agresja fizyczna kibiców piłkarskich. W tym aspekcie eksplorowano przede wszystkim emocjonalne i spontaniczne akty przemocy wobec piłkarzy, sędziów czy przedstawicieli klubów, które miały miejsce podczas meczów piłkarskich oraz, przede wszystkim, bardziej zorganizowaną formę tej przemocy jaką jest subkultura chuliganów piłkarskich, tj. grup kibiców angażujących się w międzygrupową rywalizację opartą o przemoc fizyczną, której celem jest uzyskanie symbolicznej hegemonii własnej grupy nad innymi.

W rzeczywistości jednak, fizyczna forma przemocy okołofutbolowej nie ogranicza się wyłącznie do tych dwóch wymiarów. Jej zasięg jest znacznie szerszy. W niektórych krajach, w tym w Polsce, niebezpieczne jest noszenie barw (koszulek, szalików itp.) innego klubu niż lokalny w miejscach publicznych, gdyż może się to spotkać z agresywną odpowiedzią lokalnych kibiców. Co więcej, przemoc okołofutbolowa dotyka również akademii piłkarskich i młodych piłkarzy w nich trenujących. Istnieją doniesienia medialne pokazujące, że młodzi piłkarze i ich rodzice są zastraszani przez rówieśników i chuliganów piłkarskich wspierających lokalnych rywali. Badania z ostatnich lat pokazują również, że przemoc okołofutbolowa jest widoczna pośrednio również w postawach kibiców w formie uprzedzeń i wrogości wobec kibiców innych drużyn.

Powyższe przykłady pokazują wyraźnie, że przemoc okołofutbolowa nie ogranicza się wyłącznie do meczów piłki nożnej. Przenika również do codziennego życia. Zadaniem tego projektu jest eksploracja oraz wyjaśnienie tego zjawiska. Po pierwsze, w projekcie (1) zostaną zidentyfikowane oraz scharakteryzowane codzienne wymiary przemocy okołofutbolowej. Po drugie (2) zbadane zostanie w jaki sposób przemoc okołofutbolowa osiąga status 'uzasadnionej przemocy' w grupach kibiców, tj. „pożądaną, uzasadnioną lub zgodną z regułami lub normami społeczeństwa lub konkretnej grupy społecznej”.¹ Po trzecie w końcu, wyniki projektu pozwolą odpowiedzieć na pytanie (3) czy, a jeśli tak to w jaki sposób, poziom postrzegania danego klubu piłkarskiego jako rywala, pozwala przewidzieć (3.1) poziom uprzedzeń wobec jego kibiców, (3.2) poziom pasywnej akceptacji fizycznej oraz werbalnej przemocy wobec tej grupy oraz (3.3) poziom gotowości do zaangażowania się w przemoc z kibicami tej drużyny.

¹ Spaaij, R. (2014). Sports crowd violence: An interdisciplinary synthesis. *Aggression and violent behavior*, 19(2): 149.